

Genderové rozdíly v osobnostním profilu zjišťovaného prostřednictvím osobnostního inventáře KUD

Cílem bylo zjistit, zda se při použití osobnostního inventáře KUD liší osobnostní profil mužů a žen. Podstatou tohoto výzkumného problému je skutečnost, že genderové rozdíly u jiných osobnostních dotazníků již byly výzkumně prozkoumány, avšak u inventáře KUD nikoliv. Například u Big Five byly prokázány rozdíly mezi muži a ženami u neuroticismu, přívětivosti a extraverte (Weisberg, DeYoung & Hirsh, 2011) a u Eysenckova osobnostního testu konkrétně u neuroticismu a psychoticismu (Escorial & Navas, 2007). U dotazníku KUD se však tato analýza zatím neprováděla. KUD je osobnostní inventář vydaný roku 1968, jehož autorkou je E. Kudličková. Dotazník umožňuje rychlou orientační diagnostiku osobnosti a zjišťuje skóre pěti vlastností, kterými jsou aktivita, stabilita, dominance, racionálnost a extraverte (Svoboda, Humpolíček & Šnorek, 2013). Hrubé skóre těchto vlastností jsem pro účely dané statistické analýzy převedla na T-skóre.

Pracovala jsem se souborem skládajícím se ze 220 mužů a 323 žen ve věku 18-49 let. Popisná charakteristika souboru z hlediska věku je zobrazena v Tabulce 1.¹ Nejdříve jsem pod obecnými lineárními modely provedla metodu MANOVA, ve které jsem jako závislé proměnné označila všechny vlastnosti, které inventář KUD zjišťuje, tj. *aktivita*, *stabilita*, *dominance*, *racionálnost* a *extraverte*, a kromě kategoriálního nezávislé proměnné *pohlaví* jsem pro zajímavost pracovala i se spojitou nezávislé proměnnou *věk*. Jak lze vidět v Tabulce 2, výsledky ukázaly, že obě nezávislé proměnné (respektive regresory) jsou při ovlivňování osobnostního profilu statisticky významné.

Tabulka 1: Popisné charakteristiky souboru z hlediska věku

Počet	Průměr	Medián	Sm. odchylka	Minimum	Maximum	Šikmost	Špičatost
543	23,93	23,00	4,87	18	49	1,92	4,70

Tabulka 2: Výsledky metody MANOVA

	Regresor pohlaví	Regresor věk
Wilksova lambda:	0,894936	0,970272
p-hodnota:	0,000000	0,006241

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=15>

Jelikož však na základě využití metody MANOVA získáme pouze tu informaci, že pomocí těchto dvou regresorů dokážeme zredukovat statisticky významné množství rozptylu, ale už nezjistíme, v čem konkrétně se od sebe muži a ženy (a také příslušníci různých věkových skupin) liší, je na místě použít spíše Hotellingův test. Jedná se o nejjednodušší formu metody MANOVA, při kterém pracujeme pouze s jedním regresorem, případně s žádným regresorem. Mým cílem je zjistit, jestli je osobnostní profil průměrné ženy jiný než osobnostní profil průměrného muže, což je však třeba zjistit v rámci jediného kroku (nikoliv opakovanými testy, při kterých se načítá hladina selhání), k čemuž slouží právě souhrnný Hotellingův test. Při jeho realizaci jsem v záložce zvolila *t-test, nezávislé, dle skupin*, přičemž jako závisle proměnné jsem opět vybrala skóry zjišťovaných vlastností, tedy proměnné *aktivita, stabilita, dominance, racionálnost* a *extraverze*, a jako grupovací proměnnou jsem zvolila svůj regresor *pohlaví*. Následně jsem v možnostech musela zakliknout políčko *Vícerozměrný test (Hotellingovo T²)*, aby program neprovedl pouze opakované testy, ale skutečně Hotellingův test. Výsledky lze vidět v Tabulce 3.

Tabulka 3: Výsledky Hotellingova testu

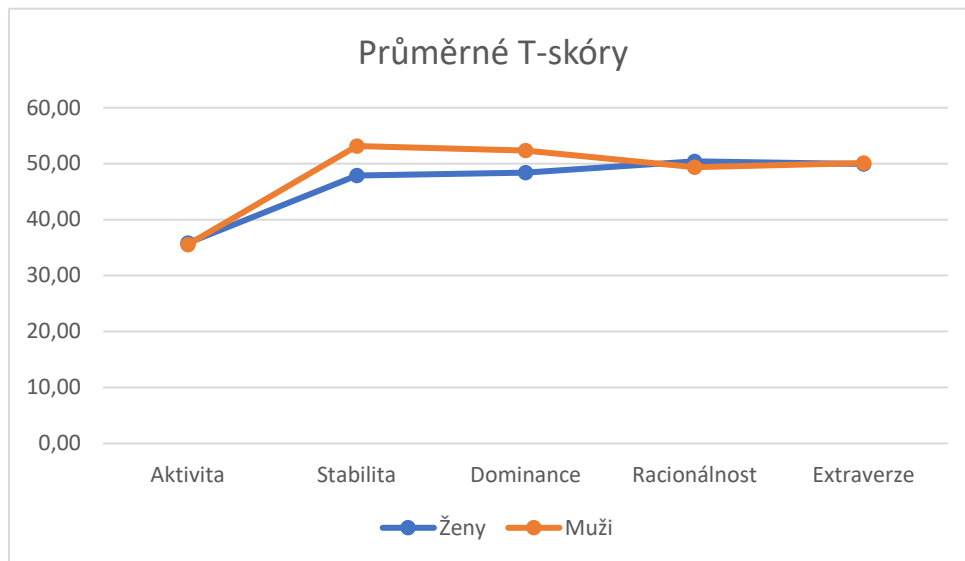
Hotellingovo T ² = 70,0811	F (5, 537) = 13,913	p = 0,00000
--	------------------------	----------------

Z předešlé tabulky je jasné, že se mezi mužským a ženským osobnostním profilem prokázal statisticky významný rozdíl. Hotellingův test však kromě této obecné informace poskytuje i přehled průměrných skóre jednotlivých vlastností zvlášť u mužů a žen (viz Tabulka 4 a Graf 1). Díky tomu vidíme, že statisticky významný rozdíl se ukázal konkrétně u rysů *stabilita* a *dominance*, přičemž oba rysy mají průměrně vyšší muži než ženy.

Tabulka 4: Průměrné T-skóry jednotlivých vlastností u mužů a žen

	Ženy	Muži
Aktivita	35,80	35,52
Stabilita	47,86	53,15
Dominance	48,41	52,34
Racionálnost	50,41	49,39
Extraverze	49,94	50,09

Graf 1: Průměrné T-skóry jednotlivých vlastností u mužů a žen

Literatura

Escorial, S. & Navas, M. J. (2007). Analysis of the Gender Variable in the Eysenck Personality Questionnaire–Revised Scales Using Differential Item Functioning Techniques. *Educational and Psychological Measurement*, 67(6). doi: 10.1177/0013164406299108.

Svoboda, M., Humpolíček, P., & Šnorek, V. (2013). *Psychodiagnostika dospělých*. Praha: Portál.

Weisberg, Y. J., DeYoung, C. G. & Hirsh, J. B. (2011). Gender Differences in Personality across the Ten Aspects of the Big Five. *Frontiers in Psychology*, 2(178). doi: 10.3389/fpsyg.2011.00178.